

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษา ความคิดเห็นของบุคลากรในโรงเรียนที่มีต่อการส่งเสริมคุณธรรม และ จริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ ๓ ของโรงเรียนเทพมงคลรังษี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาญจนบุรีเขต ๑ ตามสภาพของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว มีการลอกเลียนแบบ วัฒนธรรมต่างประเทศโดยไม่เห็นคุณค่าของวัฒนธรรมไทย ทำให้เกิดการดำเนินงานที่จะปลูกฝัง คุณธรรมและจริยธรรมและวัฒนธรรมประเพณีที่ดี สามารถนำไปประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ได้อย่างเหมาะสม มีแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่ต้องศึกษาประกอบด้วย

๒.๑ ความหมายของคุณธรรมและ จริยธรรม

๒.๒ แนวคิดในการส่งเสริมคุณธรรมและ จริยธรรมในสถานศึกษา

๒.๓ กระบวนการส่งเสริมคุณธรรมและ จริยธรรมในสถานศึกษา

๒.๔ การดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมและ จริยธรรมในโรงเรียนเทพมงคลรังษี

๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ ความหมายของคุณธรรมและ จริยธรรม

๒.๑.๑ ความหมายของคุณธรรม

การจัดการศึกษาประเด็กปฐมวัยถือได้ว่าเป็นวัยทองของชีวิต ซึ่งนักการศึกษาต่าง ยอมรับว่าเป็นวัยแห่งการพัฒนาในทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นรากฐานของการพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ดังนั้นการปลูกฝังคุณธรรม และจริยธรรม ขึ้นสูงให้แก่มนุษย์ ยี่ใน สังคมจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องวางรากฐานมาจากช่วงของเด็กปฐมวัย ดังนั้น ในการ วางรากฐานในการพัฒนาคุณธรรม และจริยธรรม สำหรับเด็กปฐมวัยจึงเป็นการปูพื้นฐานในการ สร้างเสริมลักษณะนิสัยที่ดีที่เป็นพื้นฐานในการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมให้สูงขึ้นต่อไปใน อนาคต ตลอดจน รูปแบบการสอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แนวการจัดประสบการณ์ เพื่อ ช่วยให้ครูสามารถเตรียมการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ คุณธรรม หมายถึง ความดี งานที่เกิดขึ้นในจิตใจก่อให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เช่น ความรับผิดชอบ ความขยัน ความ เสียสละ

คำว่า “คุณธรรม” นี้ เป็นคำที่คนส่วนใหญ่จะกล่าวควบคู่กับจริยธรรม จนทำให้เข้าใจ ผิดว่าคำทั้งสองมีความหมายอย่างเดียวกัน หรือความหมายเหมือนกัน แท้จริงคำว่า “คุณธรรม” กับ

คำว่า “จริยธรรม” เป็นคำที่แยกกันได้เป็น ๒ คำ และมีความแตกต่างกันคำว่า “คุณ” แปลว่า ความดี เป็นคำที่มีความหมายเป็น นามธรรม ส่วนคำว่า “จริย” แปลว่า ความประพฤติหรือกิจที่ควร ประพฤติ เป็นคำที่มีความหมายทางรูปธรรม ดังนั้น ผู้บริหารจะต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับ ความหมายของคำสองคำนี้ให้ถ่องแท้ก่อน

ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ^๑ กล่าวว่า คุณธรรม หมายถึง จริยธรรมที่ถูกปลูกฝังไว้ในจิตสำนึก ของคน เป็นความรู้สึกสำนึกคิดที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ ปฏิบัติชอบ และจะรู้ดีรู้ชั่ว แล้วเลือกสรร ศรัทธา ยึดมั่นในสิ่งดีงาม ฝังฝังไว้ในจิตใจเป็น “นามธรรม” แสดงออกมาเป็นพฤติกรรมที่พึง ประสงค์ของสังคม

อำนาจ อนันตชัย^๒ กล่าวว่า คุณธรรม หมายถึง สภาพคุณงามความดีทางความประพฤติ และจิตใจ เช่น ความเป็นผู้ไม่กล่าวเท็จโดยหวังประโยชน์ส่วนตน เป็นคุณธรรมประการหนึ่ง คำว่า “คุณ” ภาษาบาลีแปลว่า ประเภท ชนิด “ธรรม” หมายถึง หลักความจริง หลักการในการปฏิบัติ ดังนั้นอาจอธิบายได้ว่า คุณธรรม คือ จริยธรรมที่แยกออกเป็นรายละเอียดแต่ละประ เภท เช่น เมตตา กรุณา เสียสละ ซื่อสัตย์ อดทน ฯลฯ สิ่งเหล่านี้หากผู้ใดประพฤติปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอจะเป็นสภาพ คุณงามความดีทางความประพฤติ และจิตใจของผู้นั้น และอีกความหมายหนึ่งคือ สภาพคุณงาม ความดี คุณธรรมเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา^๓ : ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างคุณธรรมในระบบ การศึกษาไทย

๑. คุณธรรม หมายถึง ธรรมะที่ทำให้เกิดคุณงามความดีและสภาพที่เกื้อกูล โดย ต้องเป็นกุศลกรรม คือเป็นประโยชน์และเป็นคุณ ซึ่งสามารถวัดได้จากจรรยาบรรณของคนกลุ่ม ต่างๆและมีผลศักดิ์สิทธิ์

๒. คุณธรรม หมายถึง หลักธรรมหรือระบบ บคูนค่าที่มนุษย์ ชุมชน สังคม ตระหนักให้ความสำคัญ และยึดถือเป็นมโนธรรมสำนึก เป็นจิตวิญญาณที่สะท้อนถึงความจริง

^๑ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ , ภาวะผู้นำและจริยธรรมสำหรับผู้บริหารการศึกษา , (กรุงเทพมหานคร : บริษัท สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง จำกัด, ๒๕๔๖), หน้า ๔๘.

^๒อำนาจ อนันตชัย , คุณธรรมและจรรยาบรรณของข้าราชการ ,วารสารพัฒนาชุมชน , ๒๘(๒) ๒๕๕๑,หน้า๕๐.

^๓เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน, ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างคุณธรรมในระบบการศึกษาไทย , รายงานสรุปผล การดำเนินงานโครงการคุณธรรมนำความรู้ของ สมศ, (กรุงเทพมหานคร : สำนักเลขาธิการสภา การศึกษา, ๒๕๔๕), หน้า ๗.

ความดีงาม ความถูกต้องและความสุข ทำให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และมีน้ำใจต่อกัน

สรุปได้ว่า คุณธรรมเป็นสิ่งสำคัญในสังคม หน่วยงานต่างๆ ทั้งระดับประเทศ ระดับสังคม ระดับครอบครัว สิ่งเหล่านี้ที่นักการศึกษาได้กล่าวถึง ธรรมชาติที่เกิดขึ้นจากจิตใจของมนุษย์ที่เน้นถึง การประพฤติปฏิบัติต่อหน้าที่ ที่ทำอยู่ประจำทุกวัน โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นหลักในการยึดเหนี่ยวจิตใจไว้ เพื่ อที่จะได้นำไปปฏิบัติต่อหน่วยงานให้มั่นคง ทั้งยังต้องมีสติปัญญาในการแก้ไขปัญหาในด้านต่างของหน่วยงาน เช่นผู้บริหารจะต้องคุณธรรมไว้ประจำใจเป็นของตัวเอง เพื่อจะทำได้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาของตัวเอง ถ้าไม่มีคุณธรรมแล้วจะทำให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญช าตัวเองไม่เชื่อถือในการปฏิบัติหน้าที่ คำพูด หรือสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวกับหน้าที่อยู่ ดังนั้นจึงจำเป็นมากที่ผู้บริหารจะต้องมีคุณธรรมไว้ประจำใจตลอดเวลา

๒.๑.๒ ความหมายของจริยธรรม

พระธรรมปิฎก ^๔ ได้กล่าวถึงความหมายของจริยธรรมหมายถึง การปฏิบัติต่อสิ่งทั้งหลายในการดำเนินชีวิตที่ต้องอิงมาจากความหมายของคุณธรรมดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า คุณธรรม หมายถึง สิ่งที่สังคมยอมรับ เป็นสิ่งที่ดีงาม เป็นคุณงามความดีที่สั่งสมอยู่ในจิตใจมาเป็นเวลานานโดยผ่านประสบการณ์ จากการเรียนรู้การศึกษา การปฏิบัติ การฝึกอบรม หรือการกระทำจนเคยชินเกิดเป็นลักษณะนิสัยเป็นสิ่งที่มิคุณประโยชน์ ต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และสังคม

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ^๕ จริยธรรมหมายถึง สิ่งที่ควรประพฤติเพื่อให้เกิดความดีและความถูกต้องแก่สังคม จริยธรรมที่สูงที่สุดคือการประพฤติปฏิบัติ โดยยึดประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมเป็นสำคัญ

ประเวศ วะสี^๖ กล่าวว่า จริยธรรม คือ คุณสมบัติของความเป็นมนุษย์ อันเป็นไปเพื่อความสุขของตนเองและการอยู่ร่วมกันหรือศีลธรรม นอกจากนี้ยังกล่าวว่า คุณธรรมและ จริยธรรม

^๔พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต), ทางสายอิสรภาพของการศึกษา กรุงเทพมหานคร , (กรุงเทพมหานคร : บริษัท สหธรรมิก จำกัด, ๒๕๔๑), หน้า ๔๘.

^๕กรมวิชาการ , คู่มือการสร้างเครื่องวัดคุณลักษณะด้านจิตพิสัย , (กรุงเทพมหานคร : กุรุสภา, ๒๕๓๕), หน้า ๑๕.

^๖ประเวศ วะสี , “พฤติกรรมนักเรียนที่ผ่านการอบรมโครงการพัฒนาและส่งเสริม คุณธรรมและ จริยธรรม”, การค้นคว้าแบบอิสระ,ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน , (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๕), หน้า ๗.

คือ การเป็นผู้มีใจสูง ไม่เห็นแก่ตัวฝ่ายเดียว แสดงออกโดยการไม่เบียดเบียนมีความเมตตา กรุณา มุ่งช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นทุกข์

นภาพร ฌ เชียงใหม่ และคณะ^๖ ให้ความหมาย จริยธรรม (Ethics) ว่าเป็นคุณความดีงาม สภาพที่เกื้อกูลการประพฤติธรรมและวิชาที่เกี่ยวกับการประพฤติการประพฤติธรรมจะต้องประพฤติอยู่ในกุศลธรรมเท่านั้น ส่วนที่เป็นอกุศลไม่เรียกว่าเป็นการประพฤติที่ ถูกต้องอันได้แก่ศีลธรรม กฎเกณฑ์ความถูกต้อง หรือหลักธรรมคำสั่งสอนในศาสนาต่างๆ สิ่งที่จะเป็นจริยธรรม จริยศาสตร์ได้ที่สำคัญคือคำสอนของศาสนา เพราะผู้ที่นับถือศาสนาย่อมถือว่าเป็นคนดีของสังคม เพราะศีลธรรมของศาสนาต่างๆ มีมาตรการของความประพฤติดีเป็นสากล แม้ว่า บางศาสนาจะสอนไม่เหมือนกัน แต่จุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ย่อมเหมือนกัน คือไม่ขัดกับมาตรการของประพฤติที่ดีเป็นสากล ความประพฤติตามความเชื่อทางศาสนาของผู้ที่ปฏิบัติย่อมได้รับการยอมรับให้การปฏิบัติตามมาตรฐานสากลมีคุณค่าสูงขึ้น ลักษณะของ คุณธรรมและ จริยธรรมเป็นลักษณะที่สมบูรณ์แบบ สามารถตัดสินความดีความชั่วได้อย่างมีเหตุผล

จากความหมายของจริยธรรมดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า จริยธรรม หมายถึง การประพฤติปฏิบัติที่ดีงามทั้งกาย วาจา และใจ รวมทั้งการปรับตัวให้เข้ากฎเกณฑ์หรือมาตรฐานที่ถูกต้อง ทำให้เกิดความสงบสุขต่อตนเอง และสังคม โดยรวม ซึ่งกล่าวได้ว่า คุณธรรมและจริยธรรมเป็นสิ่งที่ปัจเจกบุคคลในฐานะสัตว์สังคมควรมีหรือต้องมี คือมีคุณธรรมความดีทั้งกาย วาจา และใจ และนำไปปฏิบัติต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคมโดยมีค่านิยมจากสังคม คือสังคมยอมรับให้ การสนับสนุนนิยมชมชอบ คุณธรรมและ จริยธรรมจึงเป็น หลักการครองชีวิต ดำเนินชีวิตของมนุษย์ในสังคมทั้งนี้ก็เพื่อความสงบสุข ความเจริญรุ่งเรืองของสังคมชาติ

๒.๒ แนวคิดในการส่งเสริมคุณธรรมและ จริยธรรมในสถานศึกษา

ประเวศ วะสี^๗ กล่าวถึง ระบบการศึกษาที่คุณธรรมนำความรู้ว่า อุปสรรคของการพัฒนาจริยธรรม คือ ระบบการศึกษาที่เอาวิชาเป็นตัวตั้ง เน้นว่าเรียนวิชาอะไร ได้ใช้ตำราอะไร สอบวิชาอะไรและสำเร็จวิชาอะไร เรื่องนี้ท่านเจ้าคุณพรหมคุณาภรณ์ พุฒมา ๒๐-๓๐ ปี ว่าเป็นการศึกษาแยกส่วน แยกการศึกษาจากชีวิต เด็กไม่อยากคุยกับพ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย เพราะคุยแล้วไม่ได้คะแนน คะแนนไปอยู่ในการท่องตำรา แท้จริง พ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย มีความรู้ในตัวมา น่าจะเรียนรู้ วิจิตร ศรี

^๖นภาพร ฌ เชียงใหม่ และคณะ, เทคนิคการสอนคุณธรรมสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่, รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๗, หน้า ๕.

^๗ประเวศ วะสี, ระบบการศึกษาที่คุณธรรมนำความรู้, (นนทบุรี : โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล, ๒๕๕๐), หน้า ๓-๕.

สะท้อนกล่าวว่า หากนำจริยธรรมไปทำเป็นวิชา จริยธรรมก็จะไม่เกิด เพราะจริยธรรมไม่ใช่วิชา ท่านอาจารย์พุทธทาสจะย้ำว่า การเรียนรู้ที่สำคัญที่สุด คือการปฏิบัติและการได้ผลจากการปฏิบัติที่เรียกว่าปฏิเวธ คือผลจากการปฏิบัติ

เพ็ชรี ฐปะวิเชตร์^๕ กล่าวว่า การสร้าง คุณธรรมและ จริยธรรมในสถานศึกษามีสถานศึกษาเป็นจำนวนมากที่ได้ละเลย หรือขาดความเข้มแข็งในการที่จะรักษาหรือส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของบุคลากร ทั้งที่เป็นผู้สอน และผู้เรียนทั้งนี้เพราะมีการมุ่งเน้นการผลิตคนให้มีความรู้เป็นปริญาชนมากกว่าปัญญาชนหรือบางแห่งผลิตคนแต่เป็นคนที่ไม่มีความรู้ความสามารถเพียงพอมีแต่วุฒิการศึกษาเป็นเครื่องประดับเท่านั้น หรือผลิตคนที่มีความรู้แต่ขาดคุณธรรมและจริยธรรม หรือมีทัศนคติและค่านิยมที่ผิดๆจนทำให้คนในสังคมวัดคุณค่ากันที่ผลประโยชน์การมุ่งหาสิ่งตอบสนองความต้องการของตนเองอย่างขาดคุณธรรมประจำใจมีความฟุ้งเฟ้อฟุ้งเฟ้อการเอาเปรียบซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ยังให้ความเห็นว่า การแก้ไขหรือการสร้างคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษาครูอาจารย์มีส่วนสำคัญในการนำและการสร้าง คุณธรรมและ จริยธรรมเพราะเป็นเรื่องภายในจิตใจที่สะท้อนออกมาเป็นพฤติกรรมภายนอก ครูจึงควรเป็นแบบอย่างที่ดี ครูจะต้องสร้างจิตใจที่มีความเมตตา กรุณาต่อนักเรียนมีความปรารถนาดีต่อนักเรียน การสอนทุกครั้งจะต้องสอดแทรกคุณธรรมและ จริยธรรมและทักษะชีวิต ตลอดจนเป็นที่ปรึกษาของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ครูต้องหมั่นหาบทความรายงานการวิจัยงานเขียน เรื่องราวหรืออาจสร้างบทความที่ดีที่สร้างคุณธรรมและจริยธรรมให้แก่สังคมและนำมาเผยแพร่ให้กับนักเรียนในห้องเรียนหรือติดบอร์ดเพื่อให้มีการอ่าน อย่างทั่วถึงอยู่เสมอ ครูต้องมีการรณรงค์ ส่งเสริมยกย่องประกาศให้รางวัลแก่ผู้เรียน หรือคนในสังคมที่ทำความดี ความงาม มีคุณธรรมและ จริยธรรมเป็นที่ยกย่อง และเป็นแบบอย่างขมวดเดียวกัน นักเรียนที่ขาด คุณธรรมและ จริยธรรมที่ดั่งใจ ครูจะต้องให้อภัยและให้โอกาสสนับสนุนให้นักเรียนคนนั้นกลับตัวกลับใจเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเสียใหม่อย่าง อดทนอดกลั้นและทุ่มเท

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ^{๖๖} ได้กำหนดคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข โดยมีการพัฒนาที่เหมาะสมกับวัยซึ่งใน

^๕เพ็ชรี ฐปะวิเชตร์, เอกสารรวบรวมบทความทางวิชาการบทความพิเศษ และบทความงานวิจัยของอาจารย์ ดร. เพ็ชรี ฐปะวิเชตร์, อ้างแล้ว, หน้า ๑๔-๑๕.

^{๖๖}สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, มาตรฐานตัวบ่งชี้และเกณฑ์พิจารณาเพื่อประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท จุฑทอง จำกัด, ๒๕๕๐), หน้า ๒๐.

มาตรฐานการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนด คุณธรรมและ จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ของผู้เรียนไว้ ๖ ประการ คือ

๑. ผู้เรียนมีวินัย มีความรับผิดชอบ
๒. ผู้เรียนมีความซื่อสัตย์ สุจริต
๓. ผู้เรียนมีความกตัญญู กตเวที
๔. ผู้เรียนมีเมตตา กรุณา โอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่เห็นแก่ตัว
๕. ผู้เรียนมีความประหยัด และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า
๖. ผู้เรียนปฏิบัติตน เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ^{๑๑} ได้กล่าวถึงการวัดจริยธรรมว่า การพัฒนาจริยธรรม จริยธรรมไม่ใช่สิ่งที่ติดมาแต่กำเนิด แต่จริยธรรมเกิดจากสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ แต่คุณภาพในการ เรียนรู้และสั่งสมจริยธรรมแต่ละคนแตกต่างกัน บางคนมี ลำบากทางจริยธรรมตั้งแต่เล็กๆ บางคนโต แล้วยังไม่มีสำนึกทางจริยธรรม โครงสร้างทางสมอง โครงสร้างการรับรู้และโครงสร้างของการมี สำนึกบาปบุญคุณโทษ เป็นสิ่งสำคัญมากที่ก่อร่างสร้างมนุษย์แต่ละคนให้เป็นตัวตนคนหนึ่ง ให้คน ภูมิใจและเสียใจในความเป็นตัวตนของตน ผลจากโครงสร้าง ทางสมองและอวัยวะสั่งการของ ร่างกายให้คนแสดงออกทางจริยธรรมแตกต่างกัน หลายคนจึงยกให้เป็นผลมาจากยีน (Genetic) แต่ ก็ให้น้อยกว่าสภาพแวดล้อม ซึ่งเป็นสภาพของสังคมทั้งหลายที่คนนั้นเจริญเติบโตขึ้นหรือได้เรียนรู้ มีประสบการณ์ทางจริยธรรมจากสังคมนั้นๆ ครอบครัว เพื่อน ใ รงเรียน สื่อ ล้วนมีอิทธิพลในการ พัฒนาจริยธรรมอย่างมาก

นภาพร ณ เชียงใหม่ และคณะ^{๑๒} ได้กล่าวถึงบทความเรื่อง “คุณธรรมและ จริยธรรม สามารถสอนได้หรือไม่” โดยเป็นบทความที่ลงตีพิมพ์ใน The Wall Street Journal ได้กล่าวว่าการ เปิดสอนวิชาคุณธรรมและ จริยธรรมไม่สามารถสอนได้ ในเวลานั้นมีนักจิตวิทยาที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ ในการสอนคุณธรรมและ จริยธรรมชื่อ James Rest ได้ออกมาเขียนบทความโต้แย้งโดยนำแนวคิด ของนักปรัชญาชื่อโซเครตีส (Socrates) ที่ได้กล่าวอย่างชัดเจนว่า คุณธรรมและ จริยธรรมเป็นเรื่องที่ ทุกคนต้องประพุดติ และจะต้องกระทำ ความรู้เรื่อ งคุณธรรมและ จริยธรรมเป็นเรื่องสอนได้ซึ่ง มุมมองในงานวิจัยของ James Rest ซึ่งเป็นนักจิตวิทยาได้สรุปเทคนิคการสอนเกี่ยวกับการพัฒนา คุณธรรมและจริยธรรมมีดังนี้

^{๑๑}ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ , การวัดด้านจิตพิสัย , (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สุวีริยาฯ สารณ, ๒๕๔๓), หน้า ๑๖.

^{๑๒}นภาพร ณ เชียงใหม่ และคณะ, เทคนิคการสอนคุณธรรมสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , อ่างแล้ว, หน้า๑๕-๒๑.

๑. การแสดงออกที่ปรากฏของคนวัย ๒๐-๓๐ ปีในปัจจุบันเป็นเรื่องที่สำคัญของการสอนเพื่อสร้างกลยุทธ์การแก้ปัญหาพื้นฐานในเนื้อหาจริยธรรมของคน

๒. การเปลี่ยนแปลงนี้เชื่อมโยงกับพื้นฐานการเปลี่ยนแปลงที่ว่าบุคคลจะรับรู้สังคมอย่างไรเขาและเธอจะมีบทบาทในสังคมอย่างไร

๓. ขยายไปที่ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น มีความสำคัญกับจำนวนปีของการศึกษาภาคปกติ

๔. ความพยายามจัดการศึกษาแบบทางการในหลักสูตรมีอิทธิพลที่รับรู้ถึงปัญหาคุณธรรมและ จริยธรรมมีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลที่สามารถแสดงถึงผลกระทบของการกระทำ

๕. การศึกษาชี้ให้เห็นว่า พฤติกรรมของคนมีอิทธิพลจากการรับรู้ คุณธรรมและจริยธรรม และการตัดสินใจต่างๆ ทางด้านคุณธรรมและ จริยธรรม

ทิสนา แคมมณี^{๑๑} กล่าวถึงสภาพของคนในสังคมปัจจุบันว่าขาดคุณภาพในการใช้ชีวิตที่ดีเพราะไม่มีคุณสมบัติในเรื่องของการรู้จักฟังตนเอง การรู้จักอยู่อย่างพอเพียงการทำงานด้วยความขยัน อดทน การมีทักษะบริหารจัดการ การต่อสู้กับอุปสรรค การรู้จักแก้ปัญหา หากเราแสวงหาความรู้ การรู้จักนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการทำงาน การรู้จักรวมกลุ่มการทำงานร่วมกัน การอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูล และรู้จักพัฒนาตนเอง แต่เรากลับพบคนที่มีความเกียจคร้านชอบเลี้ยงงาน ไม่อดทน ขอมแพ้ง่ายๆ ชอบสบายๆ ชอบรวยทางลัด ทะเยอทะยาน พวกวัตถุนิยมฟู มเฟื่อย ไม่รู้จักประมาณตน ดังนั้น การปลูกฝัง คุณธรรมและ จริยธรรม จึงเป็นสิ่งจำเป็นของสังคมไทยในยุคปัจจุบัน นอกจากนี้ ยังเห็นความจำเป็นของการนำกระบวนการศึกษาเข้ามาช่วยในการปลูกฝังโดยใช้หลักการเรียนรู้ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) ของบลูม (Bloom)

บลูม (Bloom)^{๑๔} ได้จำแนกจุดมุ่งหมายออกเป็น ๔ ระดับ ซึ่งสามารถอธิบายขั้นตอนสำคัญของการเกิดเจตคติและการพัฒนาลักษณะนิสัยได้ ดังนี้

๑. ขั้นการรับรู้ (perceiving or Receiving) การที่บุคคลจะเกิดการพัฒนาลักษณะนิสัยใดๆ ได้บุคคลนั้นจะต้องมีโอกาสได้รับรู้ และใส่ใจสิ่งนั้นๆ ก่อน ดังนั้นหากเราต้องการจะพัฒนา คุณธรรมและ จริยธรรมหรือค่านิยมใดๆ ให้แก่บุคคล เราจึงต้องพยายามจัดสิ่งเร้าหรือ

^{๑๑}ทิสนา แคมมณี, การพัฒนาคุณธรรมและ จริยธรรมและค่านิยม, พัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.), บจก. สนพ., พ.ศ. ๒๕๔๕, หน้า ๒๐.

^{๑๔}Bloom, อ้างในทิสนา แคมมณี, การพัฒนาคุณธรรมและ จริยธรรมและค่านิยม, อ้างแล้ว, หน้า ๒๑-๒๒.

สถานการณ์ที่ช่วยให้บุคคล เกิดการรับรู้และความสนใจใน คุณธรรมและ จริยธรรม หรือค่านิยม นั้นๆ

๒. ขั้นตอนการตอบสนอง (Responding) แม้บุคคลได้รับรู้และเกิดความสนใจใน สิ่งนั้นแล้วแต่หากไม่มีโอกาสได้ตอบสนองต่อสิ่งนั้น ความสนใจนั้นก็จะไม่ได้รับการพัฒนาไป จนถึงระดับการพัฒนาเป็นลักษณะนิสัย ดังนั้น ในการสอนจึงจำเป็นต้องพยายามให้บุคคลนั้นมี โอกาสตอบสนองต่อสิ่งนั้นและเกิดความรู้สึกพึงพอใจ ซึ่งจะช่วยให้บุคคลนั้นพัฒนาความสนใจที่มี อยู่ให้มากขึ้น

๓. ขั้นการเห็นคุณค่า (Valuing) หากบุคคลมีโอกาสดตอบสนองต่อสิ่งใดแล้วได้รับ ผลที่พึงพอใจ บุคคลนั้นก็จะเริ่มเห็นคุณค่าของสิ่งนั้น ดังนั้น หากเราสามารถจัดประสบการณ์ หรือ กิจกรรมต่างๆ ให้บุคคลนั้นได้รับผลประโยชน์จากการปฏิบัติตาม คุณธรรมและ จริยธรรม หรือ ค่านิยม ที่ต้องการก็จะช่วยให้บุคคลนั้นเห็นคุณค่าของการปฏิบัติ และเต็มใจที่จะปฏิบัติเช่นนั้น ต่อไป

๔. ขั้นการจัดระบบ (Organizing) การที่บุคคลเห็นคุณค่าของ คุณธรรมและ จริยธรรม หรือค่านิยมใดๆแล้ว จะสามารถพัฒนาขึ้นไปเป็นลักษณะนิสัยได้นั้นบุคคลนั้นจะต้องมี การนำไปปฏิบัติ หรือนำไปใช้ในระบบของชีวิตของตน จึงเป็นระเบียบหรือระบบในการปฏิบัติตน ตามคุณธรรมและ จริยธรรม หรือค่านิยมนั้นๆในวิถีการดำเนินชีวิตของตน จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะ ช่วยให้ผู้บุคคลนั้นได้ก้าวไปสู่ขั้นสูงสุดของการพัฒนาทางด้านจิตพิสัย คือการพัฒนาเป็นลักษณะ นิสัย

๕. ขั้นการพัฒนาเป็นลักษณะนิสัย (Characterization) บุคคลที่สามารถปฏิบัติตน ตามคุณธรรมและ จริยธรรมหรือค่านิยมที่ยึดถือในวิถีการดำเนินชีวิตของตนอย่างสม่ำเสมอ ใน ที่สุด ก็จะพัฒนาถึงขั้นการเป็นลักษณะนิสัยของตนซึ่งนับเป็นขั้นสูงสุดของการพัฒนาทาง ด้านจิตพิสัย

จากแนวคิดข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การปลูกฝังและพัฒนา คุณธรรมและ จริยธรรม และค่านิยมใดๆให้แก่บุคคล เพื่อให้เป็นลักษณะนิสัยของบุคคลนั้นๆ สามารถทำได้ซึ่ง ระบุไว้ ๕ ประการ คือ

๑. จัดสิ่งเร้าให้บุคคลนั้นรับรู้และเกิดความสนใจในเรื่องที่ต้องการปลูกฝัง
๒. จัดกิจกรรมหรือประสบการณ์ที่ช่วยให้บุคคลนั้นได้รับการตอบสนองในเรื่อง นั้นและเกิดความพึงพอใจ
๓. ช่วยให้ผู้บุคคลเห็นคุณค่าของเรื่องนั้น โดยการช่วยให้เขาได้เห็นประโยชน์ ได้รับประโยชน์ หรือเกิดความพึงพอใจในค่านิยมนั้น

๔. ช่วยให้ผู้คนนั้นมีโอกาสจัดระเบียบในการนำเรื่องไปใช้ระบบชีวิตของตน
๕. ช่วยให้ผู้คนนั้นได้ลงมือปฏิบัติตามค่านิยมอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอจนกระทั่งปฏิบัติได้เป็นลักษณะนิสัย

๒.๓ กระบวนการส่งเสริมคุณธรรมและ จริยธรรมในสถานศึกษา

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ^{๑๕} ได้กล่าวถึงการส่งเสริม คุณธรรมและ จริยธรรมว่า ต้องดำเนินการพัฒนาร่วมกันทั้งระบบใน โรงเรียนผู้ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม คุณธรรมและ จริยธรรมในโรงเรียนได้แก่ผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน สำหรับขั้นตอนในการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมในโรงเรียนมี ๗ ขั้นตอน คือ

๑. ศึกษาปัญหาเพื่อกำหนดปรัชญา นโยบาย และเป้าหมายของโรงเรียน
๒. จัดตั้งองค์กรในโรงเรียนและพัฒนาบุคลากร
๓. สร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน
๔. จัดตั้งองค์กรนักเรียน
๕. จัดกิจกรรมในหลักสูตรให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาคุณลักษณะ

ด้านจิตพิสัย

๖. จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
๗. ประเมินผล

นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงแนวทางในการดำเนินงานส่งเสริม คุณธรรมและ จริยธรรม ดังนี้

๑. แนวทางในการศึกษาปัญหาเพื่อกำหนดปรัชญา นโยบายและเป้าหมายของโรงเรียนมีดังต่อไปนี้
 - ๑) สำรวจสภาพปัญหาในเรื่องจริยธรรมด้านต่างๆภายในโรงเรียน เช่นการตรงต่อเวลา ความรับผิดชอบ ความขยันหมั่นเพียร ความอดทนว่าอยู่ในสภาพเช่นไร เป็นต้น
 - ๒) พิจารณาแนวโน้มในอนาคตที่สังคมต้องการให้มีคุณลักษณะอย่างไร เช่นสังคมต้องการให้คนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เป็นต้น
 - ๓) นำผลจากการดำเนินในข้อ ๑.๑ และ ๑.๒ มาพิจารณาว่าสิ่งใดเป็นปัญหาและในอนาคตสังคมต้องการให้คนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม

^{๑๕}กรมวิชาการ , คู่มือการสร้างเครื่องวัดคุณลักษณะด้านจิตพิสัย , (กรุงเทพมหานคร : กุรุสภา, ๒๕๓๕), หน้า ๓๓-๓๗.

๒. แนวทางในการจัดตั้งองค์กรในโรงเรียนและพัฒนานุเคราะห์

๑) การจัดตั้งองค์กร รูปแบบในการจัดตั้งองค์กรเพื่อพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตพิสัยทั้งระบบโรงเรียน บทบาทหน้าที่ของฝ่ายต่างๆมีดังต่อไปนี้

๒) บทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร

(๑) ให้นโยบายมอบหมายงานตั้งคณะทำงาน

(๒) ให้การสนับสนุนทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการดำเนินงานของฝ่ายต่างๆเช่น ติดต่อกับชุมชน เป็นต้น

(๓) ติดตามกำกับดูแล

๓) บทบาทหน้าที่ของคณะทำงาน

(๑) สำรวจปัญหา

(๒) เสนอแนะกิจกรรมในหลักสูตร กิจกรรม เสริมหลักสูตร หรือ นวัตกรรมทางการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จ

(๓) ทำหน้าที่ประสานงาน สร้างความเข้าใจกับผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกโรงเรียน เช่น จัดประชุมชี้แจง

(๔) ติดตามผล กระบวนการทำงาน สนับสนุนการดำเนินกิจกรรมของผู้ที่เกี่ยวข้อง

๔) บทบาทและหน้าที่ของครู

(๑) ร่วมมือเพื่อการพัฒนาคุณธรรมและ จริยธรรม และดำเนินงานทั้งการเผยแพร่การสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร

(๒) ทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี

(๓) หาวิธีการใหม่ๆเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

๕) บทบาทหน้าที่ขององค์กรนักเรียน

(๑) ช่วยดูแลกำกับการปฏิบัติตนของนักเรียน

(๒) สร้างความสำนึกให้นักเรียนประพฤติตัวให้เป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่นทั้งต่อตัวนักเรียนในองค์กรเอง และนักเรียนคนอื่นๆ

๖) บทบาทและหน้าที่ของที่ปรึกษาคือให้คำปรึกษาและให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการพัฒนาจิตพิสัย

๓. แนวทางในการพัฒนานุเคราะห์ในโรงเรียน เป็นหน้าที่ของผู้บริหารและคณะทำงานซึ่งมีดังต่อไปนี้

๑) ประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจในแนวทางพัฒนาจิตพิสัย

๒) ใช้ระบบกลุ่มในการพัฒนา เช่น แบ่งกลุ่มการทำงาน และมีหัวหน้ากลุ่มรับผิดชอบ เป็นต้น

๓) อบรมผู้นำนักเรียน

๔) จัดประชาสัมพันธ์ เช่น ข่าวสาร จุลสารให้ความรู้ จดหมายข่าว เป็นต้น

๕) ติดตามผล

๔. แนวทางในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน มีแนวทางดังนี้

๑) จัดประชุมชี้แจง

๒) ขอความร่วมมือให้ผู้ปกครองประเมินการพัฒนาจิตพิสัยของนักเรียน

ที่บ้าน

๓) จัดให้มีการพบปะผู้ปกครอง เช่น การเยี่ยมบ้าน หรือเชิญมาร่วมกิจกรรมที่

โรงเรียน ครูไปร่วมกิจกรรมสำคัญที่หมู่บ้าน

๔) ครูควรจัดกิจกรรมพัฒนาจิตพิสัยเมื่อเด็กนำไปปฏิบัติให้ผู้ปกครองเห็นจะทำให้ผู้ปกครองเห็นคุณค่าและเกิดความสำนึก ที่จะให้ความร่วมมือในการพัฒนาจิตพิสัย

๕) โรงเรียนขอความร่วมมือจากสถาบันทางศาสนาในชุมชน ผู้นำท้องถิ่น ปรารักษ์ชาวบ้านเพื่อเข้ามาช่วยกันพัฒนาจิตพิสัย

๕. แนวการจัดองค์กรนักเรียน เป็นการจัดให้นักเรียนทำงาน เช่น จัดสถานนักเรียน จัดกลุ่มสีของนักเรียน เป็นต้น เพื่อบริการนักเรียนและอำนวยความสะดวกในการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาจิตพิสัย ซึ่งการจัดองค์กรของนักเรียนและการบริการอำนวยความสะดวกต่างๆนี้อาจทำได้โดยนักเรียนหรือครูก็ได้

๖. แนวการจัดกิจกรรมในหลักสูตร ให้สอดคล้องกับเป้าหมายของการพัฒนาจิตพิสัยในการเรียนการสอนวิชาต่างๆ ในห้องเรียน นั้น ครูทุกคนต้องมีความพร้อมใจที่จะร่วมกันจัดกิจกรรมในห้องเรียนให้สอดคล้องกับปรัชญาโรงเรียนด้วยการกำกับดูแลนักเรียนให้เป็นไปตามข้อตกลง เช่น การตรงต่อเวลา ครูทุกคนต้องร่วมกันดูแลเรื่องการเข้าห้องเรียนการส่งงานของนักเรียนให้ตรงเวลา เป็นต้น

๗. แนวทางการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ได้แก่

๑) การจัดชุมนุมต่างๆ

๒) การจัดประกวดต่างๆ

๓) การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับพัฒนานิสัย เช่น การจัดกิจกรรมแบบ ๕ ต

ดที่ ๑ ตระหนัก คือ สร้างกิจกรรมให้นักเรียนตระหนักว่าตนเองเป็นคน

อย่างไร

ตที่ ๒ ต้นแบบ คือให้นักเรียนหาว่าคนดีห รือต้นแบบที่ดีของสังคมเป็น
อย่างไร

ตที่ ๓ ตัวเสริมแรง คือ หาวิธีการเสริมแรงที่เด็กทำดี เป็นการเสริมแรง
กระตุ้นให้คนอื่นเห็นเป็นแบบอย่าง

ตที่ ๔ ควบคุมตนเอง

ตที่ ๕ ติดตามประเมินผล

๘. แนวทางการประเมินผลการพัฒนาจิตพิสัยในการประเมินผลการพัฒนา
คุณธรรมและจริยธรรมมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องหลายอย่างที่ควรประเมินเช่น สภาพแวดล้อม
ตัวนักเรียน ตัวครู หรือกระบวนการที่ครูใช้ในการพัฒนาการประเมินอาจใช้ได้หลายๆ วิธีเช่น
การสังเกต การประเมินตนเอง การสัมภาษณ์ การใช้สังคมมิติการให้กลุ่มรายงาน เป็นต้น

สรุปได้ว่า การส่งเสริมคุณธรรมและ จริยธรรมในสถานศึกษาสามารถ คือ ทำหน้าที่
เป็นบรรทัดฐาน หรือมาตรฐานของพฤติกรรมทั้งหลาย เป็นตัวกำหนดการแสดงออกว่าควรทำ
หรือไม่ควรทำ ซึ่งจะช่วยกำหนดจุดยืนในเรื่องต่างๆ และช่วยประเมินการปฏิบัติของตัวเราและ
บุคคลอื่น ทั้งยังทำหน้าที่เป็นแบบแ พนสำหรับการตัดสินใจ และแก้ไขข้อขัดแย้งต่างๆ ทำให้เขา
เลือกทางใดทางหนึ่งเพื่อแก้ไข้ปัญหา เช่น การตัดสินใจปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต แทนที่จะ
เลือกในทางช่วยพวกพ้อง หรือปฏิบัติทางไม่สุจริต และ ทำหน้าที่เป็นแรงจูงใจหรือผลักดันของ
บุคคล

๒.๔ การดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของโรงเรียนเทพรังษี

การดำเนินงานส่งเสริม คุณธรรมและ จริยธรรมของโรงเรียนเทพรังษี ^{๑๖} มีแนวทางการ
ดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ของโรงเรียนดังนี้

วิสัยทัศน์ (Vision)

โรงเรียนเทพมงคลรังษี เป็นสถานศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
โดยการร่วมมือของชุมชน เพื่่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียน เรียนดี มีคุณธรรม เป็นผู้นำด้านศิลปะ นาฏศิลป์
ดนตรี กีฬาและอาชีพ

พันธกิจ

๑. บริหารการจัดการศึกษา ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการจัดการศึกษาขั้น
พื้นฐาน

^{๑๖}แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๓, โรงเรียนเทพรังษี, หน้า ๘-๑๐.

๒. ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
๓. พัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
๔. ยำเมตโยโลยี แหล่งเรียนรู้ในชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้
๕. จัดกิจกรรมส่งเสริมผู้เรียนให้มีคุณธรรมและ จริยธรรม รักความเป็นไทย
๖. จัดกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนผู้เรียน ด้านศิลปะ นาฏศิลป์ ดนตรี กีฬาและการทำงานพื้นฐานอาชีพ

เป้าประสงค์ของโรงเรียน

ผู้เรียนเป็นคนดี มีคุณธรรม เป็นผู้นำด้านศิลปะ นาฏศิลป์ ดนตรี กีฬา อาชีพและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

กลยุทธ์ของโรงเรียน

๑. พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับตามหลักสูตร
๒. ปลูกฝังคุณธรรม ความสำนึกการเป็นชาติไทย และวิถีชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง
๓. โอกาสทางการศึกษา
๔. พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา
๕. พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาตามแนวทางการกระจายอำนาจ เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

ค่านิยมร่วม

มุ่งมั่นทำงาน สามัคคี มีความรับผิดชอบสนองความคิด อุทิศเวลาเพื่อส่วนรวม

นโยบายของโรงเรียนเทพมงคลรังษี

๑. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกรูปแบบ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเน้นการพัฒนาการผลิตสื่อการเรียนการสอน และการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่มาใช้
๒. ส่งเสริมให้มีการเรียนการสอน โดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง สร้างประสบการณ์ตรงให้กับนักเรียน
๓. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาแหล่งความรู้ มุ่งเน้นการจัดห้องสมุดสำหรับครู-อาจารย์ และนักเรียน รวมทั้งห้องสมุดภาพ ห้องสมุดเสียง ห้องสมุดวิชา และแหล่งความรู้ทั่วไป

๔. ส่งเสริมและปลูกฝังให้นักเรียนเป็นผู้มีวินัยดี โดยเน้นการพัฒนา คุณธรรมและ จริยธรรมและความประพฤติที่ดีงาม เพื่อให้เป็นเยาวชนที่มีคุณภาพของบ้านเมืองต่อไป

๕. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมเผยแพร่ข่าวสารข้อมูล ความรู้ด้านการป้องกันแก้ไข ปัญหาสารเสพติดและโรคเอดส์ จัดกิจกรรมรณรงค์ทุกรูปแบบ ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องเพื่อให้โรงเรียนเป็นแหล่งปลอดสารเสพติด และโรคเอดส์

๖. มุ่งเน้นให้นักเรียนได้มีส่วนช่วยเหลือประเทศชาติโดยถือปฏิบัติตามนโยบาย ของรัฐในการเลือกใช้ของไทย กินของไทย

๗. ส่งเสริมการกีฬา พละนาฏย การดนตรีและกิจกรรมอื่นๆที่เป็นการเสริมสร้าง ความเป็นเลิศทางวิชาการ

๘. ส่งเสริมและปลูกฝังให้นักเรียนมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย ช่วยกัน อนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมไทยและเอกลักษณ์ของไทย

๙. ส่งเสริมและปลูกฝังให้นักเรียนรู้จักการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้ง ในโรงเรียนและของบ้านเมือง ไม่สร้างมลภาวะใดๆ และไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. มีวินัย มีความรับผิดชอบ

๒. มีความซื่อสัตย์

๓. มีความกตัญญูกตเวที

๔. มีความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนร่วม

๕. มีความประหยักรักษาสาธารณสมบัติ

๖. อนุรักษ์ความเป็นไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

อุดมการณ์และหลักการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

อุดมการณ์ของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน โดยรัฐ ต้องจัดให้มีการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อพัฒนาเยาวชนไทยทุกคนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง ในฐานะที่เป็นพลเมืองไทย และพลเมืองของโลก เพื่อเป็นรากฐานที่พอเพียงสำหรับการใฝ่รู้ ใฝ่ เรียน ตลอดชีวิต รวมทั้งเพื่อการพัฒนาหน้าที่การงาน และการพัฒนาคุณภาพชีวิต ส่วนตนและ ครอบครัวและเพื่อสร้างรากฐานที่แข็งแกร่ง สำหรับก ารสร้างสรรค์ สังคมไทย ให้เป็นสังคมแห่ง การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืนในอนาคต

หลักการสำคัญของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในด้านของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ยึดหลักที่สอดคล้องกับอุดมการณ์ ดังนี้

หลักการพัฒนาผู้เรียนอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมเป็นผู้ที่มีจริยธรรมในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ใฝ่รู้มีทักษะในการแสวงหาความรู้ที่พอเพียง ต่อการพัฒนางานอาชีพและคุณภาพชีวิตส่วนตน สามารถเผชิญความเปลี่ยนแปลงได้อย่างเท่าทัน ชาญฉลาด และมีความเป็นประชาธิปไตย

๑. หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นไทย ให้มีความรักและภาคภูมิใจ ในท้องถิ่น และประเทศชาติ มีความรู้ และทักษะพื้นฐานสำหรับการประกอบอาชีพ มีความมุ่งมั่น ขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อดทน มีลักษณะนิสัย และทัศนคติที่พึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีทั้งของครอบครัวชุมชน สังคมไทยและสังคมโลก

๒. หลักแห่งความเสมอภาค ทุกคนมีสิทธิ เสมอกันในการรับการการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า ๑๒ ปี อย่างทั่วถึงเท่าเทียม ควบคู่ไปกับความมีคุณธรรม โดยไม่แบ่งชนชั้น หรือความแตกต่างทางสังคมวัฒนธรรม

๓. หลักการมีส่วนร่วม องค์กรปกครองท้องถิ่นและภาคเอกชน มีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการศึกษา ร่วมกับคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างเอกลักษณ์ ศักดิ์ศรี และตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น ตามนัยของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๔๐ เกี่ยวกับการกระจายอำนาจ

๔. หลักแห่งความสอดคล้อง อุดมการณ์ และมาตรฐานในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องสอดคล้องกับสารบัญญัติในรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ พุทธศักราช ๒๕๔๕ นโยบายการศึกษาของรัฐบาลที่แถลงต่อรัฐสภา สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติและสัมพันธ์เชื่อมโยง กับมาตรฐานการอาชีวศึกษา และมาตรฐานการอุดมศึกษา การจัดการศึกษาของโรงเรียนโกวิทราษฎร์บำรุงใหม่ซึ่งสอดคล้องกับอุดมการณ์และหลักการการศึกษา เพื่อมุ่งให้เกิดมาตรฐานการศึกษาทั้งระดับปฐมวัย ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาในด้านต่างๆ ดังนี้

ด้านคุณภาพของนักเรียน นักเรียนมีคุณธรรมและ จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ นักเรียนมีวินัย มีความรับผิดชอบและปฏิบัติตน ตามหลักธรรม เบื้องต้นของศาสนาที่ตนนับถือ นักเรียนมีความซื่อสัตย์สุจริต นักเรียนมีความกตัญญูกตเวที นักเรียนมีความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละเพื่อส่วนรวม นักเรียนมีความประหยักรู้จักใช้ทรัพย์สินของส่วนรวม อย่างคุ้มค่า นักเรียนภูมิใจในความเป็นไทยเห็นคุณค่าภูมิปัญญาไทย นิยมไทย และดำรงไว้ซึ่งความเป็นไทย

ด้านคุณภาพของครู ครูมีคุณธรรมและ จริยธรรม และปฏิบัติตน ตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ ครูมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน ครูมีความมุ่งมั่นและอุทิศตน ในการสอนและพัฒนาผู้เรียน

ด้านคุณภาพการบริหารและการจัดการศึกษา ผู้บริหารมีคุณธรรมและ จริยธรรม และปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ ผู้บริหารมีความคิดริเริ่ม มีวิสัยทัศน์ และเป็นผู้นำ ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารงาน และการจัดการ ผู้บริหารมีการบริหารที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลผู้เกี่ยวข้องพึงพอใจ

ด้านการจัดโครงสร้างระบบการบริหารงาน และพัฒนาองค์กรอย่างเป็นระบบในโรงเรียน มีการจัดองค์กร โครงสร้าง และระบบการบริหารที่มีความคล่องตัวสูงและปรับเปลี่ยนได้เหมาะสมตามสถานการณ์ โรงเรียนมีการจัดการข้อมูลข่าวสารสนเทศอย่างเป็นระบบ ครอบคลุม และทันต่อการใช้งาน โรงเรียนมีการพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง ผู้รับบริการ และผู้เกี่ยวข้องพึงพอใจผลการบริหารงานและการพัฒนาผู้เรียน

ด้านการบริหาร และจัดการศึกษา โดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน โรงเรียนมีการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษา โรงเรียนมีการบริหารเชิงกลยุทธ์ และใช้หลักการมีส่วนร่วมโรงเรียนมีคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมพัฒนาสถานศึกษา โรงเรียนมีรูปแบบการบริหารที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน

ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย โรงเรียน มีการจัดและพัฒนากระบวนการช่วยเหลือผู้เรียนที่เข้มแข็ง และทั่วถึง โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมส่งเสริม คุณธรรม และจริยธรรม โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมค่านิยมที่ดีงามโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมสืบสาน และสร้างสรรค์ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาไทย โรงเรียนมีการ จัดกิจกรรมส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย

ด้านการจัดสภาพแวดล้อม และการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติเต็มศักยภาพ โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และมีอาคารสถานที่ที่เหมาะสม โรงเรียนมีการจัดและใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา

ด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ โรงเรียนมีการเชื่อมโยง และแลกเปลี่ยนข้อมูลกับแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาในท้องถิ่น โรงเรียนมีการสนับสนุนให้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญา และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

ด้านการร่วมมือกันระหว่างบ้าน องค์กรทางศาสนา สถาบัน ทางการ และองค์กรภาคีรัฐ และเอกชน เพื่อพัฒนาวิธีการเรียนรู้ในชุมชน โรงเรียนเป็นแหล่งวิทยาการในการแสวงหาความรู้และบริการชุมชน โรงเรียนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

สรุปได้ว่า การดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมและ จริยธรรมของโรงเรียนเทพรังษี เป็นหลักการพัฒนาผู้เรียนอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม เป็นผู้มีจริยธรรมในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ใฝ่รู้มีทักษะในการแสวงหาความรู้ที่พอเพียง ต่อการพัฒนางานอาชีพและคุณภาพชีวิตส่วนตน สามารถเผชิญความเปลี่ยนแปลงได้อย่างเท่าทัน ขาดแคลน และมีความเป็นประชาธิปไตย

๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่องบทบาทผู้บริหารครูในการส่งเสริม คุณธรรมและ จริยธรรมของ นักเรียนช่วงชั้นที่ ๓ ของโรงเรียนเทพมงคลรังษี มี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรีเขต ๑ ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมดังนี้

ละเอียด แซ่กู^{๑๑} ได้ทำการศึกษาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ผล การศึกษาพบว่า คุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมากทุก มาตรฐาน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านเลี้ยงชีพชอบคุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัด นครราชสีมา เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐานเรียงลำดับได้ดังนี้ มาตรฐานที่ ๓ รักเกียรติและศักดิ์ศรี มีความโปร่งใส ใช้ระบบเศรษฐกิจพอเพียงเลี้ยงชีพชอบ ก่อปรกิจเพื่อสังคม รองลงมาคือมาตรฐานที่ ๑ รักความสุจริตอุทิศเวลารับใช้ประชาด้วยเมตตาธรรม และมาตรฐานที่ ๒ ริเริ่มสิ่งใหม่ใฝ่หา ความรู้กล้าสู้กล้าทำ นำมาซึ่งประโยชน์ส่วนรวม ส่วนการเปรียบเทียบคุณธรรมและจริยธรรมของ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัด นครราชสีมา จำแนกตามเพศและประสบการณ์ทำงานเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบโดยรวมทุก มาตรฐานแต่ละมาตรฐาน และรายด้านของแต่ละมาตรฐาน พบว่า ครูผู้สอนที่มีเพศชายและเพศ หญิง และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า ๑๕ ปี และมีประสบการณ์ในการทำงาน ๑๕ ปีขึ้นไป มีทัศนะต่อคุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ.๐๕

^{๑๑}ละเอียด แซ่กู, “คุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดนครราชสีมา”,วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหาร (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, ๒๕๔๖), หน้า ๓๘.

มณฑิร ม่วงศรีศักดิ์^{๙๔} ได้ศึกษาคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก พบว่า

๑. ทัศนะของครูที่มีต่อการปฏิบัติตนของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา ให้มีคุณธรรม ๓ ด้าน อยู่ในระดับมาก คือคุณธรรมต่อวิชาชีพการบริหาร คุณธรรมต่อเพื่อนร่วมงาน คุณธรรมต่อสังคม

๒. เปรียบเทียบทัศนะของครูที่มีการปฏิบัติตนของผู้บริหาร โรงเรียนประถมให้มีคุณธรรม ๓ ด้าน ปรากฏว่า

๑) คุณธรรมต่อวิชาชีพการบริหาร โดยส่วนรวมข้าราชการครูหญิงกับข้าราชการครูชาย ข้าราชการครูสมรสหรือเคยสมรส กับข้าราชการครูโสด ข้าราชการครูที่มีอายุราชการตั้งแต่ ๕ ปีขึ้นไป กับข้าราชการครูที่มีอายุราชการต่ำกว่า ๑๕ ปี ข้าราชการครูที่มีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป กับข้าราชการครูที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีทัศนคติแตกต่างกัน

๒) คุณธรรมต่อเพื่อนร่วมงาน โดยส่วนรวมข้าราชการครูหญิงกับข้าราชการครูชาย ข้าราชการครูสมรสหรือเคยสมรส กับข้าราชการครูโสด ข้าราชการครูที่มีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป กับข้าราชการครูที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีทัศนคติแตกต่างกันแต่ข้าราชการครูที่มีอายุราชการตั้งแต่ ๑๕ ปีขึ้นไป กับข้าราชการครูที่มีอายุราชการต่ำกว่า ๑๕ ปี มีระดับทัศนคติไม่แตกต่างกัน

๓) คุณธรรมต่อสังคม ข้าราชการครูสมรสหรือเคยสมรส มีระดับทัศนคติด้านที่สูงกว่าข้าราชการครูโสด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จุมพล พูลภัทรชีวิน^{๙๕} ได้ทำการวิจัยและพัฒนาระบบการสร้างควมดีมีคุณธรรม โดยพิจารณาจาก ๓ ประเด็นหลักคือ คนดีมีคุณธรรม ครอบครัวดีมีคุณธรรมและชุมชนดีมีคุณธรรม โดยมีวัตถุประสงค์คือเพื่อสำรวจองค์ความรู้เกี่ยวกับเกณฑ์และวิธีคัดสรรคน ครอบครัวชุมชนดีมีคุณธรรม และเพื่อพัฒนา ระบบการส่งเสริมความดีมีคุณธรรมให้กับคน ครอบครัวชุมชนได้ใช้วิธีการศึกษาภาคสนามโดยการสนทนากลุ่มในระดับชุมชนและระดับจังหวัดของ ๓ จังหวัด คือ จังหวัดละโว้ เพรบุรีและพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่า ระบบการส่งเสริมความดีมีคุณธรรมในระดับบุคคลคือการพัฒนาตนเองตามแนวทางไตรสิกขา คือ สติ สมาธิ ปัญญา ตัวเราเป็นตัวอย่างที่ดี

^{๙๔}มณฑิร ม่วงศรีศักดิ์, “คุณธรรมของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก”, ปริญญาโท กศ.ม. (พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร , ๒๕๓๕), หน้า ๕๐

^{๙๕}จุมพล พูลภัทรชีวิน, การวิจัยระบบการสร้างควมดี มีคุณธรรม,(เอกสารอัดสำเนา),หน้า ๖๗.

พ่อแม่ทำตนเป็นต้นแบบที่ดี ให้การอบรมเลี้ยงดูที่ถูกต้อง สร้างครอบครัวให้อบอุ่นเข้มแข็ง เอื้อเพื่อต่อกัน การอบรมเด็กและเยาวชนให้เป็นคนดี พัฒนาเมื่อเติบโตใหญ่ ปลูกฝังให้เด็กรู้จักเข้าวัดฟังธรรม ทำบุญเพื่อให้ได้ กะซึมซับความดีงาม ครูเป็นแบบอย่างและสอน คุณธรรมและ จริยธรรม ร่วมมือส่งเสริมและพัฒนาคนดี เช่นการยกย่องเชิดชูเกียรติคนดีมีคุณธรรมนำมาเป็นต้นแบบของชุมชน สังคมให้กำลังใจคนทำดีทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม โรงเรียนสอนวิชาศีลธรรมที่เน้นการปฏิบัติจริง ร่วมกิจกรรมกับวัดเพิ่ม ชั่วโมงสอนจริยธรรม ฝึกให้เด็กนั่งสมาธิ จัดหาสมุดบันทึกความดีให้เด็กบันทึกแข่งขันตอบปัญหาธรรมะ มีกิจกรรมที่เชื่อมโยงระหว่างบ้าน วัด โรงเรียนใช้วัดเป็นศูนย์กลางพัฒนาคุณธรรม ความดี ใช้กิจกรรมทางศาสนาช่วยสอนใช้ขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมช่วยกล่อมเกลามาจากวิถีชีวิต จัดกิจกรรมที่ดีมารองรับโดยมีฐานจากวัฒนธรรมท้องถิ่น ในระดับครอบครัว พ่อแม่เป็นแบบอย่างที่ดี ทำให้ครอบครัวอบอุ่น เข้าใจกันเข้าใจถึงความแตกต่าง รู้จักปรับตัวเข้าหากันมีความอดทนในการเลี้ยงดูลูกให้เป็นคนดี ส่งเสริมลูกทั้งด้านการศึกษา และการเป็นคนดี มีกิจกรรมที่สมาชิกทั้งครอบครัวทำร่วมกัน เข้าร่วมประเพณีท้องถิ่น สังคมมีการประกาศยกย่องครอบครัวที่ปฏิบัติได้เหมาะสม เช่น แม่ดีเด่น พ่อดีเด่นลูกกตัญญู ระดับชุมชนคนในชุมชนทุกระดับต้องเป็นแบบอย่างที่ดีสร้างความร่วมมือในการสร้างคนดี สังคมดีจากบ้าน วัด โรงเรียน ยกย่องคนดีให้เป็นแบบอย่างของชุมชนสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชน สร้างครอบครัวที่ดีสร้างอาชีพที่มั่นคงในชุมชนสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน นำเทคโนโลยีที่เหมาะสมเข้ามาใช้ ดูแลสิ่งแวดล้อมภายในชุมชนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องส่งเสริมการสร้างคนดี ชุมชนดี สังคมให้เพิ่มมากขึ้น

เจริญ มาเรื่อง^{๒๐} ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนของนักเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดระยอง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนอยู่ระดับมาก จำแนกตามขนาดโรงเรียนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕ จำแนกตามระยะเวลาของผู้บริหารที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนปัจจุบันไม่แตกต่างกัน

^{๒๐}เจริญ มาเรื่อง, “บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง”, งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๓), หน้า ๕.

Osguthorpe^{๒๐} ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการแสดงออกด้านจริยธรรมของครูกับการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียน โดยได้ทำการเปรียบเทียบพฤติกรรมและการแสดงออกของนักเรียนที่ได้เรียนกับครู ๒ คน โดยครูคนแรกมีพฤติกรรมการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน การแสดงออกที่แฝงจริยธรรม เปรียบเทียบกับครูอีกคนที่เน้นการเรียนการสอนเพียงอย่างเดียว ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า มีนัยสำคัญในความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนการแสดงออกทางของครูที่มีการแฝงจริยธรรมเข้าไป โดยนักเรียนที่ได้เรียนกับครูทั้งสองคนมีพฤติกรรมการเรียนและการแสดงออกภายในห้องเรียนที่แตกต่างกัน

อีเวนส์^{๒๑} ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการตัดสินใจทางจริยธรรมและการแสดงออกของศาสตราจารย์มหาวิทยาลัยโดยกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นนักศึกษาที่ เรียนเต็มเวลาของวิทยาลัย Small Midwestern โดยศึกษาเรื่องจริยธรรมภายใต้ทฤษฎีทางจิตวิทยาของลอว์เรนซ์คอลเบอร์เกอร์ในประเด็นต่างๆดังนี้

๑. ความเป็นศาสตราจารย์กับการพัฒนาทางศีลธรรมของนักเรียน
๒. การพัฒนาจริยธรรมของนักศึกษา
๓. กระบวนการพัฒนาทางศีลธรรม
๔. ศาสตราจารย์กับความเป็นต้นแบบทางจริยธรรม
๕. การแสดงออกของนักศึกษาเมื่ออยู่ในมหาวิทยาลัย

โดยใช้สถิติ Correlation Test ของ Pearson ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นต้นแบบกับการพัฒนาทางจริยธรรมของนักศึกษา

ฮอลลิส^{๒๒} ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ลักษณะ ของครูที่นักเรียนคิดว่าดี พบว่า ครูมีความสามารถอธิบายเรื่องยากๆ ด้วยความอดทนมีความเห็นอกเห็นใจเด็ก มีความยุติธรรม มีอารมณ์ขัน มีความพร้อมที่จะตอบคำถามมีความสนใจกว้างขวาง มีวินัยอย่างมั่นคง อารมณ์ไม่

^{๒๐}Osguthorpe, อ้างถึงในชลฤดี เข้มจินดา, “การพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริม คุณธรรมและจริยธรรมด้านการประหยัคของนักเรียนโรงเรียนครบุรีวิทยา อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา , วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต , สาขาวิชาการบริหารการศึกษา , (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม , ๒๕๕๐), หน้า ๔๘.

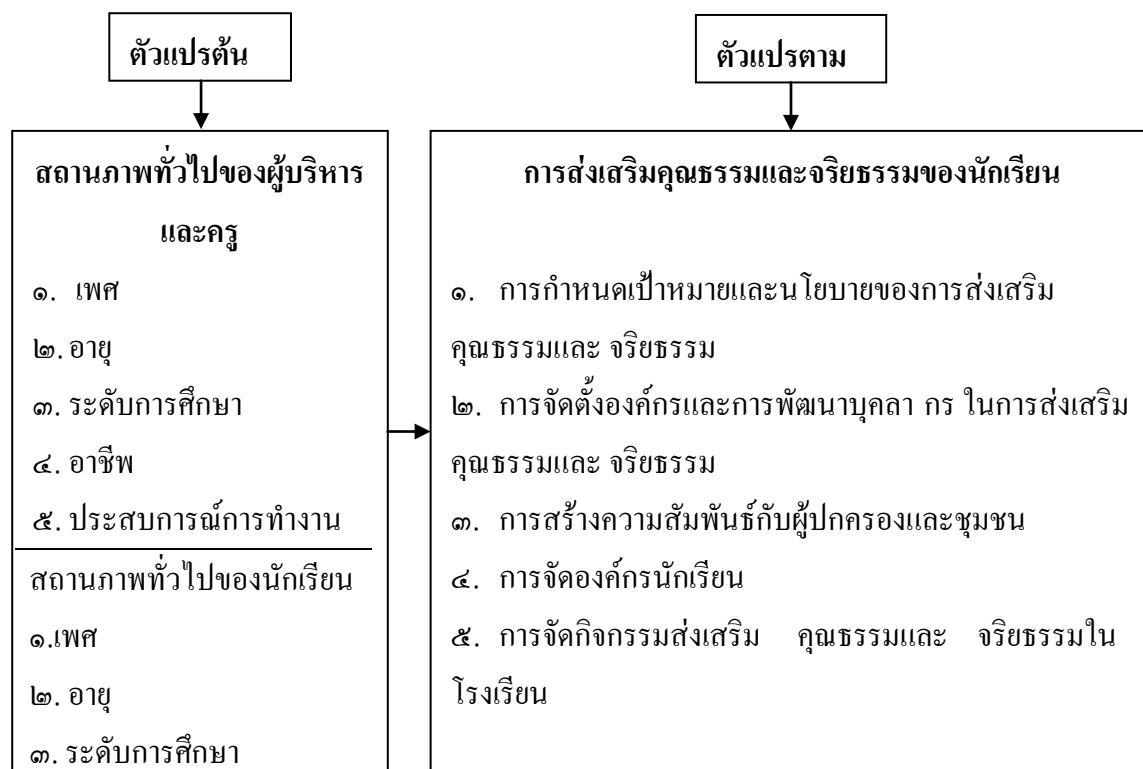
^{๒๑}อีเวนส์ อ้างถึงใน ชลฤดี เข้มจินดา, “การพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริม คุณธรรมและ จริยธรรมด้านการประหยัคของนักเรียนโรงเรียนครบุรีวิทยา อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา , วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๐), หน้า ๗๐.

^{๒๒}ฮอลลิส อ้างถึงใน ชลฤดี เข้มจินดา, “การพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริม คุณธรรมและ จริยธรรมด้านการประหยัคของนักเรียนโรงเรียนครบุรีวิทยา อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา , วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๐), หน้า ๕๕.

จนเฉียว ไม่ยากที่จะเข้าใจ ทำให้เด็กทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ครูเข้าใจความรู้สึกของเด็กทำให้เด็กเกิดความสุขสบายใจในชั้นเรียน ครูรู้จักและทำให้เด็กเข้าใจได้ ยอมรับความคิดเห็นของเด็ก สนับสนุนให้มีการอภิปรายในชั้นเรียน และไม่ทำตนเป็นผู้รู้ทุกอย่าง ทำให้เด็กทำงานอย่างสมเหตุสมผล

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยทั้งในประเทศและ ต่างประเทศอาจสรุปได้ว่า คุณธรรม และจริยธรรมเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกคนทุกภาคส่วนของสังคม ตลอดจนสถาบันพัฒนาบุคคล หรือโรงเรียน โดยผู้บริหารและบุคลากรที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้เสียกับสังคม ต้องให้ความสำคัญ และเสริมสร้างให้นักเรียนมี คุณธรรมและ จริยธรรม ผู้บริหารและครูผู้สอนมีส่วนต่อการปลูกฝัง คุณธรรมและ จริยธรรมและกิจกรรมก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่เอื้อต่อการส่งเสริมคุณลักษณะทางด้าน จริยธรรมให้เกิดขึ้นกับนักเรียน สำหรับการพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรมจะต้องเกิดจากการเรียนรู้ และปฏิบัติจริง โรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้อง พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร การจัดการเรียน การสอนเพื่อส่งเสริมการปฏิบัติตนทางจริยธรรมของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อ ประโยชน์ในการดำรงชีวิต ความสงบสุขในสังคมและการพัฒนาประเทศชาติ ไปสู่จุดหมายที่กำหนด

๒.๖ กรอบแนวคิดการวิจัย

แผนภูมิที่ ๒.๑ แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย